

Green Care
menetelmäpäivät
Lasten ja nuorten palvelut
Loue 21.-22.3.2014

Voimatassu Ky

2

❖ ELÄINAVUSTEISIA OHJAUS- JA HYVINVOINTI PALVELUITA SOSIAALI-, TERVEYS- JA KASVATUSALOILLE

- ❖ Mm. Yksilötyöskentely, pienryhmät, kuntouttavat ja liikuntaa lisäävät ryhmät, tunnetaitokasvatus

❖ TÄYDENNYSKOULUTUSTA JA LYHYTKURSSEJA ELÄINAVUSTEISEEN TYÖHÖN

- ❖ Mm. Koira toiminnallisena menetelmänä sosiaali- ja terveysalalla, Pennusta työkoiraksi, Koirat lasten ja nuorten tunnekasvatuksessa, Koulutustekniikan workshop, Koiraohjaajan työkalupakki

❖ ELÄINKOULUTUKSIA

❖ TILAUSKOULUTUKSET

Luennon takana

3

❖ YHTEISÖPEDAGOGI (AMK), KOULUTTAJA JA ELÄINTENHOITAJA AT (ELÄINTENKOULUTTAJAN SUUNTAUTUMINEN), KOIRAT KASVATUS- JA KUNTOUTUSTYÖSSÄ OHJAAJA, ELÄINAVUSTEINEN VALMENTAJA (KOULUTUS MENEILLÄÄN) ETC.

❖ YRITTÄJÄ VOIMATASSU KY (ELÄINAVUSTEISET KOULUTUS- JA HYVNVOINTIPALVELUT, ELÄINKOULUTUS), SITÄ ENNEN TMI DOGWIT (2008-2012)

❖ PÄÄTYÖNÄÄN OHJAAJANA LASTENSUOJELUN ERITYISYKSIKÖSSÄ

VOIMAT **SSU**

Työkoirat

4

*Lapinporokoira narttu Valma
s. 8/2013*

*Kääpiösnautserinartut Lempi
(vas.) ja Luru (oik.)
s. 4-6/2006*

Hetki kuvan takaa

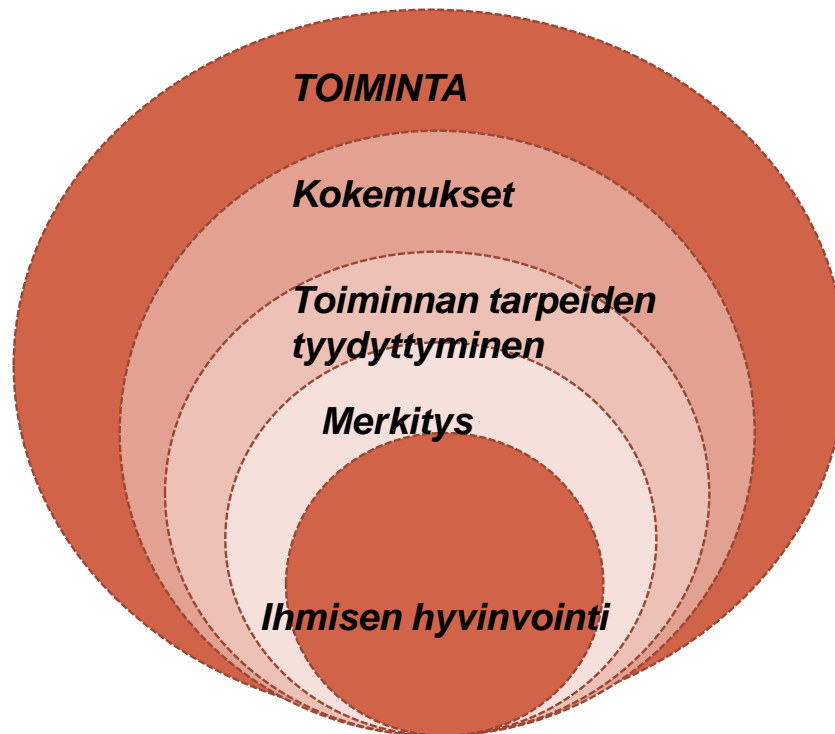
5

- ❑ VALITSE KOIRAKUVISTA YKSI, JOKA KUVAA PARHAITEN TÄMÄN HETKISTÄ OLOTILAASI.

- ❑ KERRO MEILLE MUILLE VALITSEMASTASI KUVASTA, SIIHEN LIITTYVÄSTÄ TUNTEESTA TAI AJATUKSESTA SAMALLA KUN ESITTELET LYHYESTI ITSESI
 - ❖ kuka olet
 - ❖ mistä tulet
 - ❖ mikä sai sinut valitsemaan tämän työpajan
 - ❖ mitä odotat workshopilta

Hyvinvointi

6

Lähde: Double Santaha 2008 mukaellen

VOIMAT **SSU**

Historiaa

7

BORIS LEVINSON 1969, PET- ORIENTED CHILD
PSYCHOTHERAPY: LEMMIKKIEN KÄYTTÄMINEN
LASTEN PSYKKISTEN HÄIRIÖIDEN
PSYKOTERAPEUTTISESSA HOIDOSSA

KOTI- JA LEMMIKKIELÄIMET
LAPSUUSMUISTOISSA (MM. LASSIE,
RIN-TIN-TIN, ELÄINSADUT) KERTO VAT SITÄ,
MITEN TÄRKEIKSI IHMISEN JA ELÄINTEN
VÄLISET SUHTEET VOIVAT MUODOSTUA.

Historiaa

8

LEVINSONIN JÄLKEEN ELÄIMIÄ HYÖDYNNETTIIN

SOSIAALISTEN TAITOJEN JA
MOTORIIKAN KEHITTÄMINEN SEKÄ
AHDISTUNEISUUDEN JA AGGRESSIIVISEN
KÄYTTÄYTYMISEN VÄHENTÄMINEN
(NIMER & LUNDAHL, 2007)

Historiaa

9

ELÄIMELLÄ ON OLLUT SUURI ROOLI IHMISEN ELÄMÄSSÄ
AINA ANTIIKISTA 1800-LUVULLE SAAKKA
METSÄSTYKSEN JA VARTIOINNIN APUNA, TYÖ-JA
KULJETUSVOIMAN LÄHTEENÄ
RUOAN JA RAAKA-AINEIDEN OMINAISUUDESSA

ELÄIMEN ROOLI ON OLLUT PALJON MERKITTÄVÄMPI
ENNEN ERILAISTEN KONEIDEN KEHITTÄMISTÄ

→ PALUUTA ENTISEEN? (HOIVAKÄYTTÖ, GREEN CARE,
ELÄIN- JA LUONTOSUHDE)

VOIMATSSU

19.3.2014

Historiaa

10

JO 1950- LUVULLA MIELENTERVEYSPOTILAITA JA
VANKEJA ON ASUTETTU/HOIDETTU
MAATILAYMPÄRISTÖISSÄ,
TYÖTOIMINTA JA ELÄINTEN HOITAMINEN
TÄRKEÄSSÄ ROOLISSA.

1980-LUVULLA HUOMATTU ELÄINTEN HYÖTY
HOIVATYÖSSÄ, ALETTU PUHUMAAN
”LEMMIKKITERAPIASTA”

1990- LUVULTA AMMATIN ENTISTÄ PAREMPI
PROFILOITUMINEN SEKÄ NORMIEN KEHITTÄMINEN

VOIMAT **SSU**

Eläinavusteinen työ

11

- ◉ ELÄINAVUSTEISESSA TYÖSKENTELYSSÄ SOSIAALI-, TERVEYS- TAI KASVATUSALAN AMMATIHENKILÖN TYÖPARINA JA TOIMINNALLISENA MENETELMÄNÄ ON ELÄIN.
- ◉ AMMATIHENKILÖ ON MÄÄRITELLYT ASIAKKAALLE TAI KOHDERYHMÄLLE ERITYISET TAVOITTEET, JOIDEN EDISTYMISTÄ TYÖSKENTELYSSÄ SEURATAAN.
- ◉ TYÖSKENTELY ON AINA AMMATTIMAISTA, TARVELÄHTÖISTÄ, TAVOITEHAKUISTA SEKÄ DOKUMENTOITUA.

Eläinavusteinen työ

12

Fyysiset prosessit

Motoriset taidot, elämyksellisyys

*Tietojen ja taitojen oppiminen,
positiiviset palautteet*

*Itsen hyväksyntä, oma arvo,
itseluottamus*

Vuorovaikutustaidot

*Kehollisuus,
Itsetuntemus,
Hallinnan-tunne*

Psyykkiset prosessit

*Turvallisuuden ja hyväksynnän
tunteet,
Ilo, hyvä mieli*

*Tunteiden kokeminen,
ymmärtäminen ja ilmaiseminen*

*Osallisuus, omat
vaikutusmahdollisuudet,
molemminpuolinen hoiva*

Sosiaaliset prosessit

VOIMATSSU

Ratkaisukeskeisyys ja eläinavusteisuus

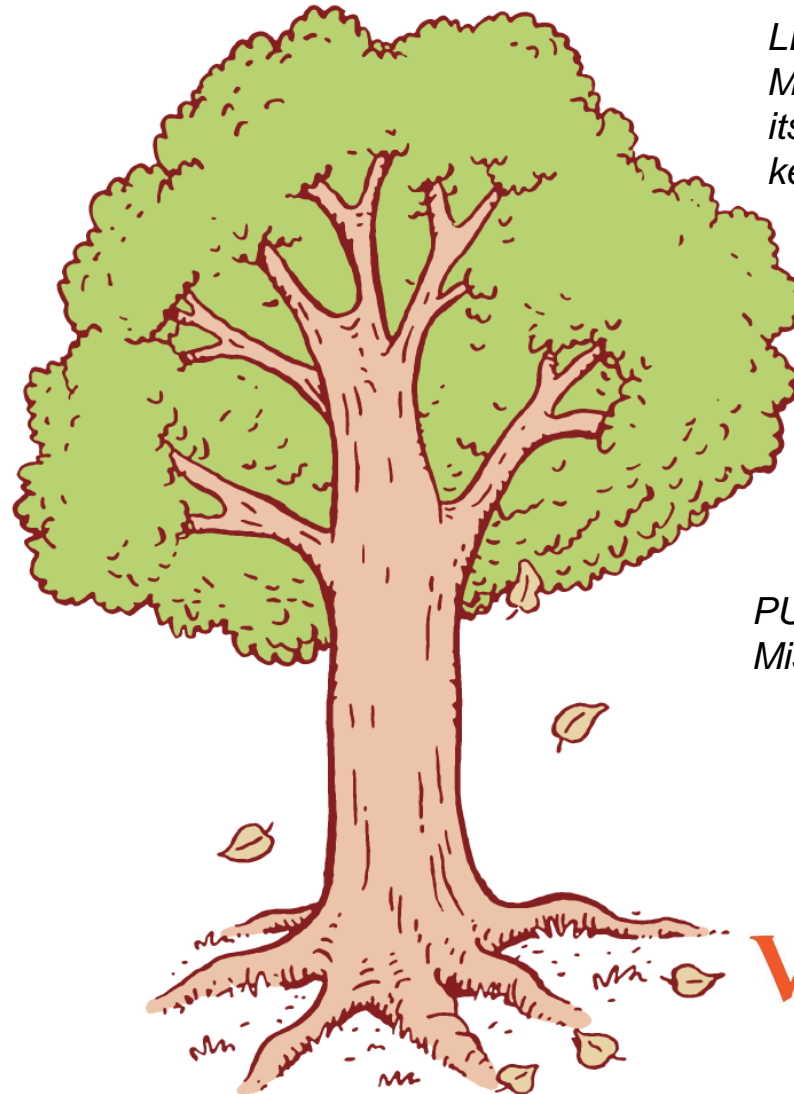
13

- ❖ ASIAKASLÄHTÖISYYS
- ❖ TAVOITELÄHTÖISYYS JA
TULEVAISUUSSUUNTAUTUNEISUUS
- ❖ VOIMAVARAKESKEISYYS
- ❖ EDISTYKSEN JA POIKKEUKSIEN
HUOMIOIMINEN
- ❖ MYÖNTEISYYS, LUOVUUS, LEIKKISYYS
JA HUUMORI
- ❖ HYÖDYNTÄMINEN
- ❖ YHTEISTYÖ JA KANNUSTUS

Voimavarapuu –keskustele ja pohdi

14

LEHVÄT
*Minkälaisia puolia haluan
itsessäni (ammattillisesti)
kehittää?*

PUTOAVAT LEHDET
Mistä haluan luopua?

JUURET
Mistä saan voimaa?

VOIMAT **SSU**

Lapsen tarpeet

15

Lapsen tarpeet

16

TULLA KUULLUKSI JA YMMÄRRETYKS

TULLA HYVÄKSYTYKSI
OMANA ITSENÄÄN

TULLA NÄHDYKSI
JA SAADA HUOMIOTA

ELÄIN ON YKSI VÄYLÄ VASTATA
LAPSEN JA NUOREN TARPEISIIN.

LÄHDE: IKÄHEIMO, KAIJA LUENTOMATERIAALI

VOIMAT^{PAW}SSU

Mitä eläinavusteisuus antaa?

17

LEIKKIÄ
YHTEISTYÖTÄ
KUMPPANUUTTA/YSTÄVYYTTÄ
LUONTOSUHDETTA
LIIKUNTAA
TURVALLISUUDEN TUNNETTA
KÄYTÖSTAPOJA JA -NORMEJA
MINÄKUVAN KEHITTYMISTÄ
POSITIIVISTÄ PALAUTETTA
ONNISTUMISEN KOKEMUKSIA
VOIMAANTUMISTA

ELÄIMEN TUOMA ”MIELIHYVÄCOCTAIL” ON JOPA LÄÄKEHOITOA TEHOKKAAMPI KEINO EHKÄISTÄ ESIMERKIKSI MASENNUSTA TAI SYRJÄYTYMISTÄ.

ELÄIMET TOIMIVAT LOISTAVINA JÄÄNMURTAJINA JA VOITELUAINEENA, LISÄÄVÄT OKSITOSIININ TUOTANTOA SEKÄ ASIAKKAAN MOTIVAATIOTA ERILAISTEN TOIMINTOJEN SUORITTAMISEEN, KASVATTAVAT TUNNEÄLYÄ, ALENTAVAT VERENPAINETTA JA TUOTTAVAT MUITA TERVEYTTÄ EDISTÄVIÄ VAIKUTUKSIA.

Koiran hyödyntäminen työmaailmassa

19

LASTEN PÄIVÄHOITO, KERHOT JA RYHMIKSET
ALA- JA YLÄKOULUT SEKÄ ERITYISKOULUT
LASTENSUOJELU
KEHITYSVAMMATYÖ
VANHUSTEN HOIVAKODIT SEKÄ LAITOKSET
MAATILAMATKAILU
SEIKKAILU- JA ELÄMYSPELAGOGIIKKA
ERITYISYKSIKÖT
PSYKOLOGIT
PSYKOTERAPIAT
TOIMINTATERAPIA
FYSIOTERAPIA
JNE...JNE...

VOIMATSSU

Koira osaksi työyhteisöä ja työtä

20

- ❖ LUVAT KUNTOON (TAUSTAORGANISATIO, TYÖYHTEISÖ, ESIMIES SEKÄ ASIAKASRYHMÄ)
- ❖ TAUSTAKARTOITUS (ALLERGIAT, HYGIENIA/SIIVOUS, TERVEYSVAIKUTUKSET, KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT TILAT JA NIIDEN ILMASTOINTI JA KULKUYHTEYDET)
- ❖ RIITTÄVÄ TIEDOTTAMINEN (TYÖYHTEISÖ, ASIAKASRYHMÄ, OMAISET/HUOLTAJAT)
- ❖ TYÖN LÄPINÄKYVYYS (MITÄ, KENELLE, MIKSI, MILLOIN, MITEN, VAKUUTUKSET JA ELÄIMEN TERVEYS, KÄYTÖS SEKÄ HYVINVOINTI ETC.)
- ❖ PELISÄÄNTÖJEN TEKEMINEN SELVÄKSI TYÖYHTEISÖLLE JA ASIAKASRYHMÄLLE

”LYHYIDEN JA EPÄVAKAIDEN IHMISSUHTEIDEN
MAAILMASSA ELÄIMEN PYSYVÄ RAKKAUS ON
SUURENMOINEN LOHTU – EI SUINKAAN
KORVIKE. MONI VOISI TUNNUSTAA
RAKASTAVANSA ELÄINTÄ ENEMMÄN KUIN
KETÄÄN IHMISTÄ.”

- PSYKOTERAPEUTTI MARJA-LEENA YRJÖLÄ,
HELSINGIN SANOMISSA -

Tutkimustuloksia

22

TUTKIMUKSESSA VERTAILTIIN AUTISTISTEN LASTEN KIELELLISTÄ JA SOSIAALISTA VUOROVAIKUTUSTA PERINTEISESSÄ TOIMINTATERAPIASSA JA ELÄINAVUSTEISESSA TOIMINTATERAPIASSA.

LAPSET, JOTKA SAIVAT ELÄINAVUSTEISTA TOIMINTATERAPIA, KÄYTTIVÄT ENEMMÄN KIELELLISIÄ KOMMUNIKOINTIKEINOJA JA OLIVAT ENEMMÄN SOSIAALISESSA VUOROVAIKUTUKSESSA, KUIN LAPSAET, JOTKA SAIVAT PERINTEISIN MENETELMIN TOTEUTETTUA TOIMINTATERAPIAA.

(SAMS, FORTNEY JA WILLENBRING 2006, OCCUPATIONAL THERAPY INCORPORATING ANIMALS FOR CHILDREN WITH AUTISM: A PILOT INVESTIGATION)

Videoklippejä

23

**[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=OW
2LKHN58ZK](https://www.youtube.com/watch?v=OW2LKHN58ZK)**

OKSITOSIINISYSTEEMIN ELI ELIMISTÖN NS. TURVAJÄRJESTELMÄN AKTIVOITUMISTA PIDETÄÄN YHTENÄ TÄRKEÄNÄ TEKIJÄNÄ ELÄIMEN JA IHMISEN SUHTEEN VAIKUTUKSISTA. ELÄIN VAIKUTTAA MYÖNTEISESTI IHMISEEN JA IHMINEN ELÄIMEEN.

ESIMERKIKSI POJAT, JOILLA ON HEIKENTYNYT KYKY KÄYTTÄÄ TOISEN APUA STRESSIN SÄÄTELYSSÄ, HYÖTYVÄT KOIRAN LÄSNÄOLOSTA JOPA ENEMMÄN KUIN YSTÄVÄLLISEN AIKUISEN LÄSNÄOLOSTA. STRESSIN SÄÄTELYKYKY VAIKUTTAA OPPIMISEEN JA KOULUSUORITUMISEEN JA KOIRIEN KÄYTTÄ KOULUISSA JA OPETUKSEN JA ERITYISOPETUKSEN APUNA ON TÄMÄNKIN TUTKIMUSTULOKSEN VALOSSA JÄRKEVÄÄ.

(BEETZ, UVNÄSMOBERG, JULIUS, KORTSCHAL 2012, 234 JA 352)

Koiran kanssa tehtäviä harjoituksia

25

TUNNEKASVATUS

VUOROVAIKUTUSTAITO

SOSIAALISET TILANTEET

KUNTOUTTAVAT RYHMÄT

ARJEN HALLINTATAIDOT

TOIMINNALLISET HARJOITUKSET

LIIKUNNAN LISÄÄMINEN

TOIMINNANOHJAUS

FYSIOLOGISET HARJOITTEET

VOIMAT **SSU**

Työskentelymenetelmiä

26

TYÖSKENTEELYSSÄ KÄYTETÄÄN HYÖDYKSI ESIMERKIKSI KOIRAN/ELÄIMEN KANSSA TEHTÄVIÄ TEMPPUJA, OHJATAAN ELÄINTÄ TAI ELÄINRYHMIÄ, TARKKAILLAAN ELÄINRYHMIEN KÄYTTÄYTYMISTÄ JA TUNNETILOJA SEKÄ KÄYDÄÄN NÄIDEN KOKEMUSTEN POHJALTA KESKUSTELUA JA ARVIOIDAAN OMAA ONNISTUMISTA SEKÄ TILANTEITA KOKONAISUUDESSAAN.

VOIMATSSU

Videoklippejä

27

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=NAZH1T
VMLEG&FEATURE=PLAYER_DETAILPAGE](https://www.youtube.com/watch?v=NAZH1TVMLEG&feature=player_detailpage)

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=L3VNK
OWDYPQ](https://www.youtube.com/watch?v=L3VNKOWDYPQ)

Lukukoira

28

SUOMESSA ON TILASTOJEN MUKAAN LUKUTAIDOTTOMIA IHMISIÄ 20 000- 30 000 HENKEÄ, MUTTA ERILAISISTA LUKEMISEEN LIITTYVISTÄ ONGELMISTA KÄRSIVIÄ IHMISIÄ SITÄKIN ENEMMÄN. NÄITÄ VOIVAT OLLA ESIMERKIKSI JÄNNITTÄMINEN, ÄÄNTÄMISONGELMAT JA ERILAISET LUKIHÄIRIÖT.

KOIRIEN ON TODETTU LISÄÄVÄN IHMISEN MIELIHYVÄHORMONIEN MÄÄRÄÄ SEKÄ RENTOUTTAVAN MIELTÄ MINKÄ VUOKSI NIIDEN VAIKUTUS MYÖS LUKEMISEEN LIITTYVISSÄ HAASTEISSA ON POSITIIVISTÄ.

Lukukoiratoiminta Kämmenniemen kirjastolla

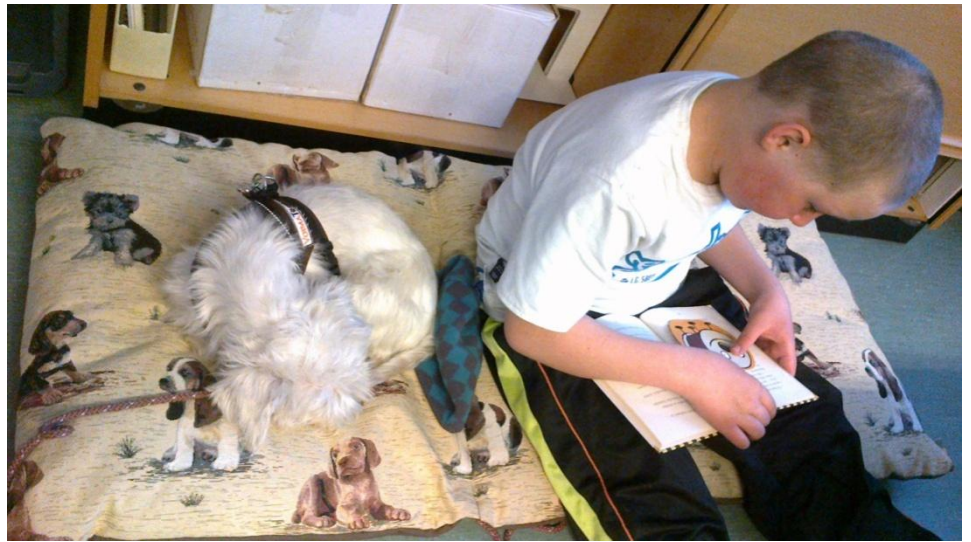
29

LUKUHETKET TORSTAISIN KLO 18-19
LUKIJAT PÄÄSÄÄNTÖISESTI 1.-3.LUOKKALAISIA

LUKUKOIRANA TOIMINUT KÄÄPIÖSNAUTSERI LEMPI
VIIMEISIMMÄKSI LAPINPOROKOIRA VALMA
HARJOITTELIJANA

WSOY KIRJALLISUUSSÄÄTIÖN TUKI 2013-2014

VOIMAT^{PAW}SSU

Koulukoira-työ Kämmenniemen koululla 2013

31

- ❖ PILOTTIKOKEILU 3.LUOKASSA KEVÄÄLLÄ 2013
 - ❖ LUOKASTA ERILLÄÄN TOIMIVA PIENRYHMÄ
VIIKOTTAIN PERJANTAISIN 2H X 2
- ❖ OPPIAINESISÄLLÖT VASTASIVAT LUOKAN OMIA
OPPIAINESISÄLTÖJÄ JA NE OLI MUOKATTU
SITEN, ETTÄ JOKAISEEN TUNTIIN SISÄLTYY
JOTAIN
KOIRAN KANSSA TEHTÄVÄÄ

Koulukoira-projektin tavoitteita

32

- ❖ YHTEISÖLLISYYDEN/LUOKKAHENGEN PARANEMINEN
 - ❖ TYÖRAUHAN LISÄÄNTYMINEN
 - ❖ POSITIIVISTEN KOULUKOKEMUSTEN SYNTYMINEN JA LISÄÄNTYMINEN
- ❖ VOIMAANTUMISKOKEMUSTEN VAHVISTUMINEN (ROHKEUS, OMA-ALOITTEISUUS, ITSETUNTO)
- ❖ OPETELLAAN KOHTAAMAAN JA KÄSITTELEMÄÄN KOIRA
 - ❖ UUDEN TYÖTAVAN KOKEILEMINEN

Koulukoiratyön helmiä

33

- ❖ KESKITTÄMINEN PIENRYHMÄSSÄ HELPOMPAA.
- ❖ TYÖSKENTELYYN HETI AIKUISEN APU SAATAVILLA.
- ❖ LAPSILLE HYVÄÄ HARJOITUSTA TYÖSKENTELESTÄ ERI KAVEREIDEN KANSSA.
- ❖ HYVÄÄ KESKUSTELUA JA AJATUSTENVAIHTOA MUUN MUASSA TUNTEISIIN JA KOKEMUKSIIN LIITTYVISTÄ ASIOISTA.
- ❖ LAPSELLE POSITIIVINEN PALAUTE TULEE HELPOMMIN JA HETI → KANNUSTUS JA ITSETUNNON KASVAMINEN.
- ❖ LAPSET OVAT MOTIVOITUNEEMPIA OPISKELUUN.
- ❖ LAPSILLA KÄYTÖSSÄ OMA KOIRAVIHKKO, JOHON ON KOOTTU KOIRA-AIHEISIA ASIOITA JA KUVIA.

VOIMAT^{PAW}SSU

VOIMAT SSU

VOIMAT SSU

A small yellow card with handwritten text, possibly a note or a list, lying on the snow.

VOIMAT **SSU**

Koulukoiraideoita

40

KOULUKOIRAVIDEOITA

VOIMATSSU

HIP-kerho 2013-2014

41

HIP-KERHO ELI HARRASTAVA ILTAPÄIVÄKERHO
KUTSUKERHO-TYYPPIINEN KOIRA-AVUSTEINEN
KERHO ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVILLE 1.-2.-
LUOKKALAISILLE KÄMMENNIEMEN KOULULLA

NELJÄN OPPILAAAN PIENKERHO

KOIRALLE ÄÄNEEN LUKEMINEN
OPITTAVIEN ASIOIDEN TUKEMINEN
PELIT SEKÄ YHTEISTOIMINTA
ELÄIMEN HOITO JA HYVINVONTTI

VOIMATSSU

Koiran työ lastensuojelun erityisyksikössä 2013-

42

PERHEKESKUS KOTAHARJU ON ERITYISEN TUEN YKSIKKÖ, JOSSA TOIMII KAKSI ERILLISTÄ 7-PAIKKAISTA OSASTOA. PERHEKESKUS KOTAHARJUN TUOTTAMIIN PALVELUIHIN KUULUVAT LASTEN JA NUORTEN INTENSIIVIHOITO SEKÄ ARVIOINTIJAKSO, KRIISISIJOITUKSET, PITKÄAIKAISET KUNTOUTTAVAT SIJOITUKSET, TUETTU ASUMINEN JA JÄLKIHUOLTO.

TALOSSA ASUVAT NUORET OVAT IÄLTÄÄN 12-18 -VUOTIAITA.

Koira-avusteiset toimintatuokiot Perhekeskuksessa

43

TUNNETAITOJEN HARJOITTELU
ELEET JA ILMEET
ITSEILMAISU JA -REFLEKTOINTI
KUVALLISET HARJOITUKSET
SOSIAALISTEN TILANTEIDEN LÄPIKÄYMINEN
KONFLIKTITILANTEIDEN LÄPIKÄYMINEN

Koira-avusteiset toimintatuokiot Perhekeskuksessa

44

PENTUKOIRAN KOULUTUS
ARJEN PERUSTAJIDOT, ”KOIRAN YHTEISKUNTAKELPOISUUS”
KATSEKONTAKTI

LUOTTAMUS
YHTEISET PELISÄÄNNÖT
AIKUISLÄHTÖINEN STRUKTUROITU TOIMINTA

VOIMAT**SSU**

VOIMAT^{PAW}SSU

VOIMAT **SSU**

VOIMAT SSU

VOIMAT^{PAW}SSU

Työskentelysisältöjä

49

❖ ONNISTUMISEN KOKEMUKSET

❖ TUNTEIDEN TUNNISTAMINEN JA TIEDOSTAMINEN SEKÄ KOKEMUKSET
NIISTÄ

❖ ERILAISET NUOREN MAHDOLLISUUDET

❖ ELÄMÄNTILANNE JA SEN REFLEKTOINTI

❖ MOTIVAATION LISÄÄMINEN

❖ YHTEISTYÖ

❖ LUOTTAMUS

❖ TOISEN ROHKAISU, SELVIITYMISSTRATEGIAT

❖ AGGRESSION HALLINTA.

VOIMATSSU

VOIMAT **SSU**

Työskentelyn tavoitteet

51

- ◉ YHTEISÖLLISYYDEN JA ”ME”-HENGEN PARANEMINEN
- ◉ POSITIIVISTEN ONNISTUMISKOKEMUSTEN SYNTYMINEN JA LISÄÄNTYMINEN
(ESIM. ONNISTUNEET KOKEMUKSET KOIRAN KOULUTUSTILANTEISSA)
- ◉ VOIMAANTUMISKOKEMUSTEN VAHVISTUMINEN (ROHKEUS, OMA-
ALOITTEISUUS, ITSETUNTO)
- ◉ OPETELLAAN KOHTAAMAAN JA KÄSITTELEMÄÄN KOIRAA/ELÄINTÄ,
TUNNEKASVATUS (HEIJASTEVAIKUTTEET TOIMIMISEEN
IHMISSUHDETILOISSA)

Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry

52

- ❖ VUONNA 2010 PERUSTETTU SOSIAALI-, TERVEYS- JA KASVATUSALAN AMMATTILAISTEN YHDISTYS.
- ❖ TARKOITUKSENA KOOTA ALAN AMMATTILAISET SAMAN ”KATON ALLE”, JOTKA TYÖSSÄÄN KÄYTTÄVÄT KOIRAA OSANA KASVATUS- JA KUNTOUTUSPROSESSIA.
- ❖ TARJOAA TÄYDENNYSKOULUTUKSENA KOIRAT KASVATUS- JA KUNTOUTUSTYÖSSÄ OHJAAJAN TÄYDENNYSKOULUTUSTA SEKÄ KOIRAKON TESTAUSTA (SOVELTUVUUSKOE JA TYÖNÄYTTÖ → TYÖLIIVIT).

Lähde- ja taustamateriaalia

53

- *ALFA PARTNERS, JARI SALMELA, ELÄINAVUSTEINEN VALMENTAJA LUENTOMATERIAALI*
- *SALMELA JARI, VIIDAKKOPORTAAT, ELÄINAVUSTEINEN VALMENTAJAOPAS*
- *KAIJA IKÄHEIMO (TOIM.) 2013 KARVATERAPIAA, ELÄINAVUSTEINEN TYÖSKENTELY SUOMESSA*
- *KOIRAT KASVATUS- JA KUNTOUTUSTYÖSSÄ RY JA KOULUTUSMATERIAALI*
 - *GREEN CARE FINLAND RY, [HTTP://WWW.GCFINLAND.FI](http://www.gcfinland.fi)*
 - *VOIMATASSU KY, [WWW.VOIMATASSU.FI](http://www.voimatassu.fi)*
- *NIMER, J. & LUNDAHL, B. (2007). ANIMAL-ASSISTED THERAPY: A META-ANALYSIS. ANTHROZOÖS, 20, 225-238.*
- *PÄIVI JA TAPANI ROMPPAINEN: HYVÄ KOIRA KOTIIN – KOIRARODUT JA KOIRAN VALINTA ALKUPERÄISEN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUKAAN*
 - *KOIRIEN KÄYTÖSKOULU DVD (KOIRAKOULU VISIO)*
 - *KOIRIEN HYVINVOINTI DVD (KIVA-TEAM)*

signals

ALERT

SCARED

"PLEASE..."

"PEACE!"

"PEACE!"

(BIG YAWN)

"PEACE!"

I'LL BE NO THREAT

I'LL BE NO THREAT

I WILL IGNORE THE OTHER DOG

I'LL BE NO THREAT

BEING FRIENDLY

LET'S PLAY!

SUBMISSION

CLUTE HARMLESS PUPPY

VOIMAT SSU

SIGNALS

featuring Tano the pitbull

SUSPICIOUS

SCARED

PLEASE...

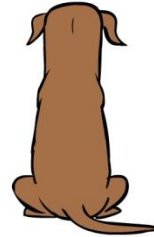
PEACE

PEACE

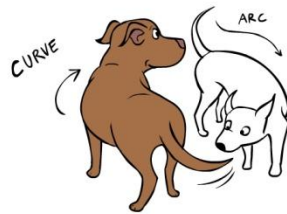
CONFLICTED

I'LL BE NO THREAT

I'LL BE NO THREAT

BEING FRIENDLY

LET'S PLAY!

HAPPY

HAPPY

dili www.doggiedrawings.net

VOIMAT **SSU**

BEHAVIOR CONTINUUM

ENJOYMENT

Things are going well. Continue supervising, but there is no need to intervene at this moment.

TOLERANCE

Things are a bit tense. See what you can do to improve the situation. You may need to end the interaction.

ENOUGH ALREADY

Intervene immediately. Give the dog some time to relax and unwind before interacting again.

Body Language of Fear in Dogs

Slight Cowering

Major Cowering

More Subtle Signs of Fear & Anxiety

Licking Lips
when no food nearby

Panting
when not hot or thirsty

Brow Furrowed, Ears to Side

Moving in Slow Motion
walking slow on floor

Acting Sleepy or Yawning
when they shouldn't be tired

Hypervigilant
looking in many directions

Suddenly Won't Eat
but was hungry earlier

Moving Away

Pacing

The Young Person's Guide To **WOOFS** and **GROWLS**

Dogs are different to people. Clarissa will show us what to do - and what not to do around dogs.

58

Never put your face near a dog's face.

Be quiet and walk slowly. Dogs get scared of loud noises and fast movement.

Always wait for a dog to come to you. If they want to be stroked or play, they will ask!

Never disturb dogs when they are sleeping.

Never go up to a dog when they are eating.

Never go up to or touch a dog you don't know.

Dogs growl when they are angry or scared.
Fold your arms and **walk away slowly**.